

עזון תורני שכוחי

בעזרה"ת

אדלת של תורה

גליון 569

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

לפני קרוב לשמונים שנה, נשאלו שני גאונים וצדיקים על האסונות הבלתי נתפסים שעברו על בני עמינו בימי השואה, מדוע לא הועילו כל התפילות שהתפללו כדי להינצל מהן? והשיבו על כך הגאונים הצדיקים, בעל ה"אמרי אמת" מגור, ורבי ישראל אבוחצירא (בבא סאלי), שזהו משום שלא נזהרו כראוי בקדושת בית הכנסת. אין אנו באים לומר מדוע אירעו האסונות המחרדים, אלא מדוע לא הועילו התפילות כדי שנצל מן הגזירות. ורבי ישראל אבוחצירא הוסיף, שבארץ ישראל ובמקומות בהם לא הצליח הצורך להניח את כף רגלו, היה זה בזכות התפילות, שהיו זהירים שם במיוחד בקדושת בית הכנסת. כלומר, הדיבורים האסורים בבית הכנסת, גורמים לכך שהתפלות אינן מתקבלות לפני ה' יתברך.

"בהעלותך את הנרות"
 אחד הרגעים היפים בבית היהודי הוא רגע הדלקת הנרות, נרות שבת קודש. כאשר שבת המלכה עומדת לפרוש את כנפיה על היקום, עומדת האישה - האם היהודייה, ברגע של התרוממות וקירבת השם - וזוכה דווקא היא להדליק את הנרות המכניסים את הקדושה אל הבית היהודי.
 עומדת היא בעת הזו גם בתפילה מיוחדת ומסוגלת על בני משפחתה, ובעיקר על כך שיזכו להיות תלמידי חכמים וצדיקים. כפי שאמרו חכמים במסכת שבת דף כ"ב, "הזהיר בנר הויין ליה (= יהיו לו) בנים תלמידי חכמים", וכפי שכותב רש"י, הכוונה לנר שבת ונר חנוכה. על אף השימוש בלשון זכר, "הזהיר" - מובן שהכוונה היא גם לזהירה בנר, ובעצם עלינו לדעת כי חובת הדלקת נר שבת היא על כל אדם ואדם מישראל, איש או אישה, אלא שבבית בו חיים בני זוג קודמת האישה לזכות במצווה.
 אולם יתכן שהלשון "זהיר בנר" מתייחס באופן מיוחד גם לחלקו של הבעל, שכנהוג בבתי ישראל (מיסודו של האריז"ל) הוא המכין את הנרות להדלקת האישה. וכך בהדלקת אור השבת - אור השכינה - משתתפים שני בני הזוג יחדיו, ונרות השבת, המהווים לפי הגדרת ההלכה "שלוש בית" ומשום כך הם קודמים ליין לקידוש ואף לנר חנוכה, שהוא פרסומי ניסא - מכיוון שהדלקת הנר נעשית ונשלמת בעבודה משותפת של בני הזוג. ובכך יש מן הסמליות גם ביחס להכנסת אור השכינה של שלום הבית אל הבית היהודי. כאשר הבעל מכין את הבסיס ויוצר את הרקע לשלום הבית - כפי שהוא מכין את השמן או את הנרות - אז האישה מדליקה את האור... ובמילא מובן מדוע זוכים על ידי כך לבנים תלמידי חכמים?
 בגלל שלום בית ושיתוף איכותי הם מתכוון הכרחי להצלחה בחינוך הילדים!

שבת שלום שמשון אליעזר פוקס

וכך נאמר בפירוש בפסוק במגילת איכה, לגבי התפילות שהתפללו אבותינו כדי להנצל מכל הצרות והאסונות שהיו בימי חורבן הבית, וכך אומר הנביא: **"ספֹּתָהּ בְּעֵנֵי לֵד מְעֹבֹר תְּפִלָּה"**, כביכול, כאילו סיכך השם יתברך בענן סמיך כדי שיבדיל בינו לבין עמו ישראל, כדי שלא ישמע את תפלתם. והסביר את הדברים הגאון רבינו יהונתן אייבשיץ בספרו יערות דבש (דרוש ה), שהענן עליו דיבר הנביא, נוצר מן האדים שיוצאים מהבל פיו של האדם, ובפרט כשמדבר בבית הכנסת בשעת התפילה, שההבל הזה יוצר ענן שמפסיק בינינו לבין ה' יתברך.

ולכן יש להעיר לאדם שמדבר בבית הכנסת בזמן התפילה, כי בכך הוא מפריע לתפילתם של כל הקהל שלא תתקבל לפני ה' יתברך. וכן כתב בספר ווי העמודים (לבן השל"ה הקדוש), שמי שמתפלל בבית כנסת שהאנשים שם מדברים בשעת התפילה, התפילות עולות למעלה מלוכלכות בחטאים, ואינן מתקבלות לרצון, כי "אין קטגור נעשה סגור".

זמני השבת
הדלקת נרות 7:22
מוצאי שבת 8:28
לית 8:57
 נא לטמור על קדושת הגליון
 אין לקרוא בשעת התפילה

אהל החלצה

הנה בימים האחרונים, כשלאט לאט אנו זוכים לשוב לחצרות בית ה', להתפלל בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, עלינו להתבונן בחובה על שמירת קדושת בית הכנסת, ולהורות על הקשר שישנו בין המגיפה לבין הזלזול בקדושת בית הכנסת.

בגמרא במסכת מגילה (דף כח.) אמרו, תנו רבנן, בתי כנסיות אין נוהגים בהם קלות ראש. ומבואר שם ובשלחן ערוך (סימן קנא), שבכלל "קלות ראש" שאסורה בבית הכנסת, הוא השח שיחה בטלה בבית הכנסת, ובפרט כוונתינו לשיחה בטלה ממש, כמו שמספרים מה שנעשה בפוליטיקה או עם החברים וכדומה, שזו שיחה בטלה ממש שאסורה לכל הדעות בבית הכנסת. (ואפילו בכל שיחת חולין נכון להזהר, ובפרי מגדים וראשית חכמה אסרו כל דיבור חולין בבית הכנסת מן הדין).

ומובא בספרים, שה"דיבור" בבית הכנסת בתפילה ובתחנונים, כולל בתוכו שתי אותיות משם ה', האות יו"ד והאות וא"ו. וכאשר מדברים דברים בטלים בבית הכנסת, יוצאות האותיות הקדושות מן ה"דיבור", ונשאר רק דָּבָר חס ושלוש. שהוא ענין מגיפה.

ובספרים הקדושים האריכו בגודל האיסור בזה. גם בזוהר הקדוש כתב בזה דברים נוראים אשר לא נוכל להאריך בכולן. אך הכלל העולה, שעלינו להתחזק בענין זה, ובפרט בעת הזו.

אהל לחידוש חידושים ופנינים לשולחן השבת

"ויעש כן אהרן", כותב רש"י: "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה". מה ראה הכתוב בפרשתנו לשבח את אהרן שלא שינה? מיישב הגאון רבי יצחק לנייאדו זצ"ל (מחכמי ארם צובה) בספר "מחלב הארץ" שבהעלות אהרן הכהן את הנרות במקום אש שלהבת י-ה, היו עיניו ולבו נשואים לשמים להשכיל באורות העליונים וסודות המנורה. בנוהג שבעולם, אדם שנגלים אליו כאלו מראות אלוקים, הרי הוא מתקשה לשלוט על גופו: ידיו רועדות, הלב חרד וכל הגוף נאחז ברטט ובזיעה. כאשר הוא מגיע לשלב המעשה היבש, נוצר אצלו פער עצום בין המוח ללב. העולמות הרוחניים אליהם הוא נחשף, עלולים לקלקל את השורה ולשבש את כל המעשה הטכני של המצווה. לא פלא אם תרעד ידו וישפך השמן, או שיאריך במעשה המצווה עד שיעבור זמנה.

ובל נשכח, שאהרן התרגש בכל פעם מחדש כאילו זו לו הפעם הראשונה. ועוד, שמקום הדלקת הנרות היה רגיש ביותר אצל אהרן, מקום שבו שני בניו, נדב ואביהוא, עלו בסערה השמימה. מעתה, מובן השבח **שלא שינה** - עם כל הרגש הגדול, הצליח אהרן לכלוא את התלהבותו, ועשה את המצווה בהתלהבות פנימית ובאש עצורה בעצמותיו, "והיתה מחשבתו תופסת שני העניינים - להשכיל את הרוחניות, ולדקדק במעשה המצווה עצמה לעשותה בתכלית הראוי בעריכת הנרות והפתילות באופן היותר נאות".

אין הדבר פשוט כלל. וכמו שמסופר על רבי זושא מאניפולי שדרכו בקדש היתה לעשות המצוות בשמחה רבה, תוך התרגשות והתלהבות עצומה. במיוחד מחבב היה את מצות נטילת ארבעת המינים והדלקת נרות חנוכה, ובשעת עשייתן היה רוקד, מפזז ומכרכר וכל כולו להבת שלהבת יוקדת אש דת. שנה אחת, בליל חנוכה, התלהט כל כך בעריכת נרות החנוכייה, עד שמגודל הדבקות נתקלה ידו בחנוכייה, וזו נפלה לארץ ונשפך שמנה.

נענה אחיו, רבי אלימלך מליז'נסק, ואמר: "זושא אחי, כל ימי היה קשה לי פירושו של רש"י בפרשת בהעלותך "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה", מה הרבותא שלא שינה והדליק את המנורה כדת וכדין? עכשיו נתיישב פירוש רש"י יפה יפה. שהרי גם אהרן הכהן הגדול, כשבא להדליק את המנורה, היה מלא רגש קודש והתפעלות עצומה, מכל מקום עשה את העבודה בשובה ונחת, את המנורה לא הפך ואת השמן לא שפך..."

הרב עובדיה חן

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8444774
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

"ויעש כן אהרן",

כותב רש"י: "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה". מה ראה הכתוב בפרשתנו לשבח את אהרן הכהן שלא שינה? מנהג קבוע היה בארם צובה בימים הנוראים, שהרב הראשי עובר לפני התיבה בבית הכנסת הגדול העתיק ותוקע בשופר. כך נהג שנים רבות גם הגאון רבי רפאל שלמה לנייאדו זצ"ל (רבה של ארם צובה ומחבר ספר "בית דינו של שלמה"). בערוב ימיו כשלא היה לו הכוח לתקוע, הורה לגבאים שבנו יחידו רבי אפרים (בעל שו"ת "דגל מחנה אפרים") יהיה שליח ציבור ויתקע בשופר.

ואכן, בנו רבי אפרים תקע בשופר בבית הכנסת, ואילו רבי רפאל שלמה ערך מנין מצומצם בביתו. לאחר התפילה, הלכו ראשי הקהל לבקר את רבי רפאל שלמה ולקבל ממנו ברכת "שנה טובה". ביקש הרב לדעת: "איך היו התפילות של בני?". "ברוך ה', הכל היה בסדר גמור", ענו לו. "והתקיעות?", שאל. "גם הן היו כתקנו, רק בתחילה התרגש מעט, עד שהתגבר ותקע בסדר". מיד קרא לבנו ושאלו לפרש התרגשותו. הסביר רבי אפרים: "בעת שקראתי את הבקשות שלפני התקיעות ואמרתי: 'יהי רצון שתשלח מלאכך הקדושים הממונים על התקיעות', מיד עף אלי אחד מן השרפים ויתייצב מולי, ובראותי המלאך נחרדתי ונתבהלתי ממראהו וקשה היתה עלי התקיעה בתחילה". "מתפלא אני עליך, אפרים בני", נענה אביו כשבת שחוק על פיו, "וכי מה עלתה על דעתך? הלא אתה הזמנת אותו, ולמה תירא מפניו? וכי לא על מנת שיבוא המלאך הזמנת אותו?!...".
ואם אלו המראות שראה רבי אפרים לנייאדו, אין לשער מה ראה אהרן הכהן בשעה שהדליק את המנורה... ובכל זאת לא שינה - לא מאופן עשיית המצווה ולא מההתלהבות המיוחדת.

אהל העושה:

בפעם הקודמת סיכמנו שנעסוק בילדים שסובלים מכעס-דרכי ההתמודדות. ראשית כל לפני שניקח ספר מוסר כדוגמת האורחות צדיקים שער הכעס, ונתחיל- במקרה הטוב מתוך רצון אמיתי לעזור, ובמקרה הפחות טוב-להסביר מה זה כעס וחומרתו וגהינום וכו' ננסה להציע כמה דרכי פעולה. נקרא להם פעולות מנע ונחלקם לשני תחומים:

תחום א'

שובע- לעיתים ילד יכול להיות פשוט קטסטרופה, עד שנזכרנו לתת לו לאכול. גם אנו כמבוגרים יכולים לשים לב לעניין, ודי למבין[©] בשם צדיקים: ארוחת בוקר -סגולה לכעס. מומלץ לילדים לטעום משהו בבוקר כשארורת הבוקר בלימודים היא בשעה מאוחרת יחסית.
עייפות- ילד עייף הוא חסר סבלנות.

יש להקפיד על שעות שינה תקינות, בשינה לא רק הגוף מתחזק, הנפש מרפה ומקבלת אנרגיות ליום חדש. **מים-** כולנו מודעים לכך שחוסר במים יכול להביא לכאבי ראש וגם לחולשת עצבים... השפעה של מים על הנפש מוכחת 'כמים קרים' וכו'. יש להקפיד על שתיה אף שלא מרגישים צמא.
היגינה- גורמת לילד להרגיש רגוע, חשוב גם להקפיד על לבוש מסודר ומכובד (אין קשר בין 'מותג' למכובד!) אדם שלבוש מסודר מכובד פחות נגרר למצבים בלתי נעימים.

תזונה- ממתקים יש לצרוך בצורה נבונה, יש ילדים שסוכר משפיע עליהם יותר, וכן עדיף לא לקחת סוכר על בטן ריקה, בתחילת היום למשל. ויטמינים אחראים גם על מערכת העצבים, כמו ויטמין B וברזל אך יש להתייעץ על כך עם מומחה עודף ויטמינים מזיק.

הפעלה- תלמדו את הילד שבמקום הוברורד יש גם רגליים[©] ילד מטבעו רץ ופעיל, יש לעודד זאת פעילות משחררת במח חומרים מרגיעים. אין באמור לעיל להוות מידע במקום יעוץ רפואי המאמר נכון גם למבוגרים[©] **התחום השני הקריטי,** - בעז"ה בשבוע הבא.

הערות הארות יתקבלו בשמחה במייל: ap2417m@gmail.com פינחס אפשטיין יעוץ תורני

"ויעש כן אהרן", כותב רש"י: "להגיד שבחו של אהרן שלא שינה".

נשאלת השאלה, וכי עולה היה על דעתנו שאהרן קדוש ה' ישנה ח"ו כמלוא נימה מציווי ה'! מה השבח הגדול בזה שלא שינה, עד שצריך לכתוב זאת במפורש בפסוק?

אלא, כוונת רש"י אינה לומר שאהרן עשה את אשר נדרש ממנו מדי יום ביומו. זה פשוט, ואין צריך לומר! השבח הגיע לו על כך שלאורך כל ט"ל שנות ההדלקה לא שינה כמלוא הנימה מן הרצון, המסירות וההתלהבות שהיו לו בפעם הראשונה. אין הדבר פשוט כלל ועיקר. מדי יום ביומו, ערב ובוקר, היטיב אהרן את הנרות והדליקים, ולא נעשה הדבר אצלו הרגל. **ביום האחרון, עשה את עבודת הקודש בהתלהבות של קדושה כאילו זו הפעם הראשונה שלו, וההרגל לא קיבל שום דריסת רגל בעולמו הרוחני.**

טבע האדם, שהוא מתחיל משימה רוחנית במרץ ובהתלהבות, אך עם הזמן דועכת ההתלהבות הראשונית, ולאט לאט תפקידו נעשה מתוך הרגל, בלי כוונה ורצון. יש והוא מתרגל כל-כך למעשיו עד שלעתים הוא פועל באופן מכני, ללא רגש וקשר נפשי לפעולה. הוא יכול מבוקר עד ערב לעשות את רצון הבורא, מבלי לשים לב למי הוא עובד. נגע זה של ההרגל כובש כל חלקה טובה, והוא אחד מאבני הנגף הגדולים בעבודת ה'. בזה אחר זה מכבה ההרגל את גחלי הקודש הלוחשים בנפשו של האדם, ודואג שידעכו כליל. כאשר עובד אדם את קונו כ"מצוות אנשים מלומדה", זהו הרס! לכן מזהירים אותנו חז"ל: "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים!". הרוצה שתהא עבודתו בעלת ערך, עליו לעמוד תמיד על המשמר, ולא להניח לחולשת ההרגל להשתלט על נפשו מבלי משים.

את אהבתו למשפטי ה', מבטא דוד המלך ע"ה במלים: "הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים גם **עבדך נזהר בהם**" (תהלים י"ט). וקשה, אחרי כל השבחים שחלק למצוות התורה, מה החידוש שגם הוא נזהר בהן? ברם, יש כאלה שחשקם והתלהבותם בקיום המצוות פורצים גבולות, והם לא נזהרים בזמני התפלות ובדקדוקי ההלכות. לפיכך מדגיש דוד המלך שעם כל המתיקות והחשק, הוא נשמר ונזהר לתחם את עצמו בגבולות ההלכה.

הגמרא בסוכה (כ"ח.) מספרת שכל עוף שהיה פורח מעל יונתן בן עוזיאל היה נשרף. ושאל כל כך הרבי **מקוצק**: אם מדרגת קדושתו של יונתן בן עוזיאל היתה כה גבוהה, במה גדול היה כוחו של רבו – הלל הזקן? וביאר, שגדולתו של הלל היתה בזה שעוף הפורח מעליו - **לא נשרף**, שאש תורתו היתה פנימית ובלתי נראית לחוץ, והיא היא גדולתו.

ברכה והצלחה ובריאות איתנה

אסף בן אשר ומשפחתו הי"ו

דוד אשר בן איבון ומשפחתו הי"ו

אופיר בן אורה ומשפחתו הי"ו

לרפואה שלימה

אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה

טוביה שרבי בן נזימה
ומשפחתו הי"ו

דוד חיים בן עליזה
ומשפחתו הי"ו

אלון כהן בן אורנה
ומשפחתו הי"ו

שיעור בפרשת שבוע

מהרב שמשון פוקס שליט"א

כל יום חמישי

מיד לאחר מנחה

בביכנ"ס **אור אבנר**

רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד

מנחה - בשעה 19:15

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית ----- 7:00

מנחה וערבית (סמוכות) ---- 19:15

שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית

יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א
יום ד' - הרב יעקב אליהו שליט"א
יום ה' - הרב דניאל קמחי שליט"א

בית הכנסת "עולי בבל"

ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

שחרית - 5:00

מנין ב' - 7:30

מנחה ערבית - 19:15

**שיעורי תורה מידי יום
שעה לפני מנחה**

יום א' ב' ה'

רב בית הכנסת

הרב יהונתן אמדדי שליט"א

יום ג'

הרב שמשון פוקס שליט"א

יום ד'

הרב נאור דרשני שליט"א

יום ה' -

הרב רפאל עגיב שליט"א

בשעה 20:30